

JURCZYŃSKI WAWRZYN (1891-1977)

Urodził się 28 lipca 1891 roku w Drogoszewie, w rodzinie robotnika rolnego Jana i Marianny z Piotrowskich. W 1897 roku rozpoczął naukę w Szkole Powszechnej w Michałowie. W roku 1900 wraz z rodzicami wyemigrował do Westfalii w Niemczech, gdzie ojciec pracował jako górnik w kopalni węgla kamiennego. Szkołę ukończył w Lütgendortmundzie, gdzie następnie uczęszczał do średniej szkoły handlowej. W roku 1916 rozpoczął pracę zawodową jako pracownik umysłowy. W latach 1906-1918 należał do Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Lütgendortmundzie. W latach 1912-1914 był członkiem stałych drużyn sokolich, w których uczestniczył w ćwiczeniach polowych i musztrze. 27 lipca 1916 roku został powołany do odbycia przymusowej służby wojskowej w armii pruskiej. Brał udział w walkach na froncie zachodnim I wojny światowej.

28 listopada 1918 roku został zwolniony z armii pruskiej w stopniu kaprała piechoty. Na wieść o wybuchu w powstania został wraz z bratem Józefem Jurczyńskim i ośmioma członkami „Sokoła” (Gabrysiak, Bassa, Musielak, bracia Graczyk, Szkudlarek, Juskowiak, Wesołowski) w Lütgendortmundzie wysłany do udziału w tym powstaniu. Od 1 stycznia 1919 roku z bronią w ręku walczył w kompanii poznańskiej pod dowództwem kpt. Jana Tomaszewskiego na froncie północnym powstania pod Żninem, Łabiszynem, Władysławowem, Rynarzewem i Szubinem. 15 maja 1919 roku wcielony został do 5. kompanii 9. pułku strzelców wielkopolskich. Wraz z 9. pułkiem przebywał w Rynarzewie w dawnym powiecie szubińskim, gdzie przebiegała linia demarkacyjna pomiędzy wojskami powstańczymi a niemieckim Grenzschutzem. Służba polegała na patrolowaniu linii granicznej przebiegającej wzdłuż kanału noteckiego i rzeki Noteci od strony Bydgoszczy. Kwaterował wówczas wraz z bratem Józefem w katolickiej szkole podstawowej zamienionej na wojskowe koszary. Po wymianie kompani skierowany został na odcinek frontu pod Leszmem.

Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 roku. W walkach na froncie litewsko-białoruskim pod Cieczugami 28 maja 1920 roku został ranny w prawe podudzie. Od 1 czerwca do 17 lipca 1920 roku przebywał w szpitalu wojskowym w Poznaniu. Ponownie powołany do służby wojskowej został 12 sierpnia 1920 roku do 57. pułku piechoty, skąd został zwolniony 10 grudnia 1920 roku na bezterminowy urlop. 19 marca 1923 roku przeniesiony został do rezerwy. W czerwcu i lipcu 1927 roku odbywał jako rezerwista ćwiczenia w 57. pułku piechoty w Brodnicy. 16 lipca 1927 roku został awansowany na plutonowego.

Po zwolnieniu z wojska, w latach 1921-1939, pracował w Krajowym Starostwie (Poznański Samorządowy Związek Komunalny) w Poznaniu na stanowisku asystenta krajowego. W 1938 roku został zweryfikowany jako uczestnik powstania wielkopolskiego 1918/1919 przez Referat Histo-

ryczny DOK VII w Poznaniu, zaświadczeniem pod numerem 276/10195/38. Wybuch II wojny światowej zastał go w Poznaniu, gdzie pracował do 17 stycznia 1940 roku. Wówczas okupacyjne władze miasta wysiedliły go do obozu przejściowego dla wysiedleńców na ul. Głównej w Poznaniu. Następnie z całą rodziną wywieziony został do miejscowości Kurdwanów w gminie Piaski pod Krakowem. Do 1941 roku pracował w urzędzie gminy Piaski na stanowisku tłumacza. Po włączeniu tej gminy do obszaru miasta Krakowa, pracował w urzędzie dzielnicy Kraków-Borek Fałęcki, również na stanowisku tłumacza.

Zwolniony z pracy na własną prośbę 15 marca 1945 roku, powrócił do Poznania, gdzie podjął pracę w Wydziale Samorządowym Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. Po likwidacji tego urzędu skierowany został do pracy w Klinice Ginekologiczno-Położniczej Akademii Medycznej w Poznaniu, jako archiwista, a następnie do Spółdzielni Mieszkaniowej „Wspólny Dom” jako pracownik administracyjny. 1 lipca 1958 roku przeszedł na emeryturę. Należał do ZBoWiD Koło Jeżyce w Poznaniu. 26 kwietnia 1972 roku otrzymał nominację na stopień podporucznika Wojska Polskiego.

19 sierpnia 1925 roku poślubił Pelagię Przybysz (18 stycznia 1901 roku – 21 września 1993 roku) z Koźmina Wielkopolskiego, mieli syna Jerzego (ur. 20 lutego 1929 roku).

Zmarł 25 lutego 1977 roku w Poznaniu. Pochowano go na cmentarzu komunalnym na Junikowie w grobie rodzinnym (pole 28, rząd 4, grób nr 10). Na pomniku napis Powstaniec Wielkopolski 1918/1919.

Odznaczony był m.in.: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1972), Medalem Niepodległości, Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym (1958), Brązowym Medalem za Długoletnią Służbę, Pruskim Krzyżem Żelaznym II klasy.

P. S. Adamczewski, *Jurczyński Wawrzyn (1891-1977)*, [w:] *Powstańcy wielkopolscy... Biogramy uczestników powstania wielkopolskiego 1918/1919*, T. VII., Poznań 2010, s. 73-75.